

Európa a margón

Dr. Navracsics Tibor

Jean-Yves Le Drina francia külügyminiszter még stúdióról stúdióra járva [háborodik fel](#) ismételten, megpróbálva nemzeti ügyé tenni a kialakult helyzetet. Emmanuel Macron elnök pedig konzultációra [rendeli haza](#) a canberrai és a washingtoni francia nagykövetet, így jelezve, hogy szerinte nemzetközi botrányról van szó, amit Franciaország nem hagy annyiban. Mindez azonban már nem változtat a tényen: Franciaország [elveszítette](#) minden idők egyik legnagyobb tengeralattjáró-megrendelését. Ausztrália felmondta az öt évvel ezelőtt kötött, végül már 56 milliárd eurót érő szerződést, és az újonnan megkötött regionális védelmi szerződés részeként az Egyesült Államokhoz fordult az új tengeralattjárók beszerzése ügyében.

[Aukus](#) - ez a szó ma sok európai biztonságpolitikai szótárban újdonságként szerepel. De talán sehol sem annyira terhelt a jelentése, mint a franciák számára, akik az új fogalom bevezetésével egyidőben jelentős anyagi és presztízsveszteséget voltak kénytelenek elkönyvelni. A történet 2016-ban kezdődött, amikor még az ausztrál kormány - a német és japán riválisok előtt - a francia DCNS céget bízta meg azzal, hogy akkor még 31 milliárd euró értékben tizenkét darab Barracuda tengeralattjárót gyártson le az ország számára.

Az üzlet elnyerése mindenekelőtt a francia hadiiparnak volt fontos, de nemcsak neki: egész Európa számára annak lehetőségét jelentette, hogy egy távoli, ám fontos világpolitikai régióban globális szereplőként tud megjeleníteni. Ebből adódóan az üzlet materiális és szimbolikus értelemben is jelentős diadal volt az európaiak számára.

A gondok azonban már a kezdetekkor jelentkeztek. Közvetlenül a szerződés aláírása előtt a francia cég informatikai rendszerét feltörték, és egy másik - Indiában gyártott - termékükről 22.000 oldalnyi dokumentáció szivárgott ki, ami kétségeket ébresztett a cég biztonsági rendszerének megbízhatósága iránt. Ezt követően sem ment azonban zökkenőmentesen a megrendelés teljesítése. A folyamatos késlekedés és az árak emelkedése oda vezetett, hogy a mostani állás szerint a francia cég csak 2035 körül tudná megkezdeni a szállítást, ami elhúzódna a mostani számítások szerint is az ötvenes évekig. Mindeközben az eredetileg 31 milliárdos költség mára 56 milliárd euróra nőtt.

Az ügyben a fordulatot az Aukus megalapítása jelentette. Szeptember 15-én egy online sajtótájékoztató keretében jelentette be Joe Biden amerikai elnök, Boris Johnson brit és Scott Morrison ausztrál miniszterelnök, hogy a három ország Kína térségbeli előrenyomulásának feltartására katonai-biztonságpolitikai szövetséget hoz létre, amelynek tevékenysége a hagyományos védelmi kereteken túl a katonai-informatikai fejlesztéseket is érinti. Ezen a sajtótájékoztatón hangzott el az is, hogy az ausztrál

kormány felmondja a franciákkal kötött egyezményt, és az amerikaiaktól szerzi be az új eszközöket.

Miközben Franciaország hátszúrást és szövetségi árulást emleget, és szavainak azzal kíván hangsúlyt adni, hogy hazarendeli a nagyköveteit, az ausztrálok arra hivatkoznak, hogy az együttműködés már eddig is rossz volt, a franciák nem teljesítették vállalásaikat, és a megrendelők már többször jelezték, hogy elégedetlenek, és szabadulnának a partnerségből. Az Aukus megalakulása nyilvánvalóan jó lehetőséget nyújtott most az ausztrál kormánynak, hogy megvalósítsák a B forgatókönyvet.

Önmagában az eset nem kellene, hogy fontos legyen az Európai Uniónak. Még akkor sem, ha történetesen egyik tagállama keveredik súlyos vitába a világ nagy- és középhatalmainak egy részével. Két tényező miatt azonban mégis fontos tanulságokat hordoz magában az eset.

Az egyik, hogy a még mindig a globális szerepvállalás álmát dédelgető Európa egy nagyon fontos iparágban egy már megnyert megrendelést veszített el rossz szolgáltatásai és beszállítói fegyelme miatt. Ez egyértelműen mutatja, hogy a világ versenyképességi küzdelmében milyen okok miatt veszíthet el már-már megnyert meccseket is, nem is beszélve a még megnyerendőkről.

A másik lecke pedig az, hogy Franciaország, az egyik legjelentősebb európai államként ma már nem annyira jelentős vagy tekintélyes, hogy visszarettenne Ausztrália a vele szemben vállalt - üzleti - konfliktustól. Nem riad vissza, mert maga mögött tudja az Egyesült Államokat és az Egyesült Királyságot, és ez nagyobb biztonságérzetet ad neki, mint a másik oldalon felsorakozni sejtett Európai Unió esetleges elrettentő ereje.

Ez a két tanulság kellően aggasztó ahhoz, hogy az Európai Unió döntéshozói komolyan vegyék őket. A történelem most a csendes-óceáni térségben zajlik. Az önmagát globális tényezőként mutatni akaró Európai Unió pedig szemmel láthatóan csak a margóról figyeli az eseményeket.

2021.09.23.